

3. ASPECTES A DESTACAR (1 de 5)

GESTIÓ DE ROSTOLLS: SÍ, PERÓ COM?

Han col·laborat en el text: Albert Alemany (Veterinari i Bomber Voluntari), Ramón Dalemus (Pagès i ADF Cadiretes-Montbarbat), Sergi Feixes (Pagès i ADF Amics del Bosc), Rodolf Pérez (Cap de Parc de Bombers de Mollerussa), Just Serra (Veterinari, pagès i ADF Artés-Calders), Josep Rius (Pagès, ramader i ADF Castellfollit del Boix) i Xavier Jovés (ADF Pla de Bages).

Introducció

A Catalunya hi ha prop de 300.000ha de cereal d'hivern (de secà), principalment ordi i blat. El cultiu d'aquest cereal passa per unes fases amb una gran incidència en els incendis forestals: la collita i la gestió del rostoll. La darrera fase té una especial incidència en la propagació dels incendis: la de la **gestió del rostoll**, un cop recollit el gra i empacada la palla, es treballa la terra estripant-la o passant-hi els discs per combatre les males herbes i aprofitar la humitat, abans de tornar a iniciar el cicle de sembra.

Aquesta pràctica, coneguda com "el llaurar els camps", aporta molts beneficis a l'extinció dels incendis, perquè permet confinar-lo (sigui treballant tot el camp o una part), protegir nuclis vulnerables i assegurar espais on posar vehicles per iniciar l'extinció de forma segura.

També és una pràctica que ajuda a l'extinció quan l'incendi està actiu, estripant els camps per confinar-lo i com a suport a maniobres d'extinció, amb personal format i d'ADFs o com a suport a maquinària pesada.

Què suposa per a l'agricultor la gestió dels rostolls?

La gestió dels rostolls és una despesa obligada per a l'agricultor que els darrers anys ha vist com s'encaria la seva pràctica i, malauradament, en gran part del territori es deixava de fer. Els motius d'aquesta davallada en la gestió dels rostolls són diversos:

- Despeses econòmiques directes que han augmentat, sobretot el preu gasoil i mà d'obra
- Poca disponibilitat de tractors i maquinària per coincidència en el temps de les feines de collita i tractors enganxats a botes o cubes
- Disminució del valor del cultiu, que en ocasions no val la pena ni collir
- Introducció de noves tècniques de sembra (sembra directa)
- Possibilitat de problemes de pèrdua de sòl amb aiguats (escolament superficial)
- Treballar amb el sòl sec implica un desgast excessiu de les eines, per això habitualment s'espera a que hi hagi certa humitat (saó)
- La crema dels rostolls com a pràctica alternativa permet gestionar les males herbes i netejar marges, però cal disposar de mitjans de control i respectar els marges que fan de connectors biològics

Fig. 2. Propagació del foc en els conreus: l'estat vegetatiu, l'alçada de les tiges i la densitat de plantes seran factors determinants en la propagació de l'incendi.

Fig. 1. Llaurat de rostolls durant un incendi: l'eliminació de continuïtats de combustible permet disposar de més oportunitats de treball i de zones segures.

Experiències de gestió

A les comarques de ponent, acostumats a molta sequera durant l'època de collita, els rostolls s'havien gestionat mitjançant cremes on s'aprofitava per cremar els marges. La pèrdua d'aquesta activitat va comportar que molts nuclis i granges es veiessin afectats pels incendis (2004 i 2009).

A la Segarra es va impulsar la pràctica d'un parell de passades amb l'estripadora just després de collir, com a mínim, a la zona del camp en contacte amb les cases. A la zona de la Catalunya Central fins fa pocs anys es podien veure molts camps amb una o dues passades perimetralment en els camps per ajudar a contenir i extingir els incendis.

Opcions de futur

L'actual conjuntura econòmica desaconsella pensar en una política d'ajuts per tal de fomentar aquesta pràctica entre els agricultors arreu de Catalunya, les activitats econòmiques han de ser viables per sí mateixes si volem que siguin sostenibles. Caldria però garantir un mínim d'aquesta pràctica de gestió del rostoll en aquells **moments i llocs clau del territori** que suposin un benefici contrastat en la prevenció i extinció d'incendis:

- Punts estratègics de gestió per als incendis i per trencar la continuïtat en grans àrees de cereal
- Protecció de nuclis, masos i granges (mesures d'autoprotecció) i de les principals carreteres i camins
- Manteniment de zones obertes (i segures) en entorns forestals

Seria interessant integrar aquestes pràctiques amb la resta de mesures de prevenció planificades al llarg de l'any.